

Posamezna številka 6 vinarjev.

„DAN“ izhaja vsak dan — tudi ob nedeljah in praznikih — ob 1. uri zjutraj; v ponedeljkih pa ob 3. uri zjutraj. — Naročnina znaša: v Ljubljani v upravnistvu mesečno K 1'20, s dostavljanjem na dom K 1'50; s pošto celoletno K 20'—, polletno K 10'—, četrtletno K 5'—, mesečno K 1'70. — Za inozemstvo celoletno K 30'—, — Naročnina se pošilja upravnistvu. — Telefon številka 118.

DAN

NEODVISEN POLITIČEN DNEVNIK.

Posamezna številka 6 vinarjev.

Uredništvo in upravnistvo: Učiteljska Tiskarna, Františkanska ulica št. 6. Dopisi se pošiljajo uredništvu. Neprankirana pisma so ne sprejemajo, rokopisi se ne vračajo. Za oglaševanje plačati petit vrsta 15 v, ozračje, poslana za zahvale vrsta 80 v. Pri večkratnem oglaševanju po- past. — Za odgovor je priložiti znamko. — Telefon številka 118.

Nevarna igra.

Srbske »Več. Novosti« pišejo, da ima Srbija tri sovražnike: prvi in najbolj zakleti njih sovražnik je od nekdanj — so Bolgari. To sovražstvo je zgodovinsko in težko bo mogoče urediti razmere kdaj tako, da bi zavladalo iskreno prijateljstvo. Prva balkanska vojna je bila morebiti zadnja prilika za to.

Drugi zakleti sovražnik Srbov so Arnavti. Tudi to sovražstvo je zgodovinsko. Od daljne dobe je Srbija iskala poti do Adrije, in ta pot je šla preko albanskih pokrajin. Toda Albanci so živeli vedno nekulturno in roparsko življenje, zato ni bilo mogoče z njimi imeti zvez. Kulture narod se z roparji ne more vezati — zato je bil med Srbi in Arnavti stalen boj za časa turške anarhije.

Tretji sovražnik Srbije je — Avstrija. To sovražstvo ni zgodovinsko, ker so bili časi, ko so vladale med monarhijo in Srbijo najlepše razmere. Toda takom časa se je marsikaj izpremenilo in nasprotje med obema državama lahko postane zgodovinsko.

Ako pogledamo na zemljevid, vidimo, da je torej Srbija okoli in okoli obdana od sovražnikov: na jugu so Albanci — na vzhodu Bolgari — na zapadu Avstrija.

Ker pa je Albanija nekaka ljubljanka različnih evropskih diplomatov — je boj za Albanijo tem težji. Iz tega je razvidno, da ima Srbija težko stališče in da se spušča v težak boj.

Boj velja sicer Albancem, toda nevarna sta tudi dva druga sovražnika. Nekateri časopisi pišejo, da se Srbija spušča v nevarno igro — kakor se je pred nekaj meseci spustila Bolgarija.

Resnost položaja se torej ne sme podcenjevati.

Nekateri listi pišejo, da bo Srbija za šlo napadila one Albance nazaj v njihove gore. Drugi hočejo vedeti, da je celo nalašč izzvala nemire. Tudi je baje nalašč izvalila Albance tako daleč v svoje kraje, da bo imela lažje delo.

Toda, če pogledamo splošen položaj, vidimo, da je treba drugod iskati vzrokov zadnjih dogodkov.

V času svojih največjih zmag se je Srbija morala odreči Albaniji, ki ji je šla po pogodbi. Nemški listi pravijo, da Srbija zdaj lahko vidi, da je bilo tako prav, kajti pokazalo se je, da niti veselje ne morejo v Albaniji napraviti miru. (Srbija pa bi ga najbrže bila že davno!) Tako je ostalo albansko vprašanje nerešeno. Reševalo na se je skrivaj — počasi, z gotovimi nameni.

Srbija ima proti sebi kot odkritega sovražnika Albance. Kaj pa druga dva sovražnika?

Avstrijski nemški in uradni listi pišejo precej rezervirano. Celo naj-

večji nemški hujskači so nekam utihili — in lansko bojno navdušenje je nekoliko pojenjalo. To je za nas dobro znamenje. S praznim žepom je težko biti bahač. Eno leto skušeni je bilo dovolj, da so se nekateri ljudje izpametovali.

Nevarnejša pa je Bolgarija. Nikomur ni moglo ostati skrito, kako so Bolgari z lahko dušo in brez vzdihovanja vračali Turkom njih mesta Odrin, Lozengrad itd. Podpisali so vse, kar so jim Turki predložili. Ob enem pa so seveda s Turčijo sklenili skrivno pogodbo.

Danes je jasno, da je na Balkanu nova trozveža. Bolgarija — Turčija — Albanija.

Albanska vstaja pa ima za seboj Bolgare, Sandanski, o katerem smo že zadnjič pisali, je s svojimi macedonskimi četaši v Albaniji. Tudi Markov, ki je predsednik bolgarskih četašev je v Albaniji. Bolgarija torej išče pot do maščevanja. Zato se Turčija pripravlja za boj proti Grkom, Albanci pa naj s svojimi zavezniki izvojujejo boj od juga.

Položaj je torej za Srbijo resen. Balkanski kotel vre, grozno vre — in začenja se nov boj na življenje in smrt. Kdo izide iz tega boja kot zmagovalci, to je vprašanje.

'Dvojezične' ljudske šole na Koroškem.

Ubijanje slovenskih otrok.

V slovenskih krajih naše dežele ekzistirajo »dvojezične« — ali kakor jih imenujejo — utrakvistične ljudske šole. Po zakonu bi se moralo v teh šolah poučevati v nemškem in slovenskem jeziku. Toda, kakor se izpolnjuje določbe drugih zakonov, kadar gre za Slovence, tako je tudi s šolskim zakonom. Dvojezične ljudske šole na Koroškem so samo na papirju, v resnici pa so te šole ne samo nemške — ker to bi bilo premalo — ampak strogo nemško nacionalne, kar hočemo tudi dokazati.

Ko otrok pričena obiskovati šolo, sliši že prvo uro samo nemščino, ki je ne razume. Tako je sedaj, kajti razmere se vedno slabšajo. Pred kakimi desetimi leti so vsaj v začetku — približno eno leto — poučevali slovensko, toda dandanes se je tudi v tem oziru izvršil preobrat. Vsak si torej lahko misli, kako težko je za slovenske otroke, kateri morajo že prvi dan poslušati nemškega učitelja; kakor neumni, ga gledajo, ker ga ne morejo razumeti. Zato se poslužuje kaznanja; to stori rajše, če tudi zna slovensko, kajti nemško-nacionalni učitelji, oziroma nemčurji, torej odpadniki našega narada, smatrajo za greh, učence poučevati v njihovem materinem jeziku.

Lahko si torej mislimo, koliko časa traja, poprei da se učenci kaj

naučijo. Če učitelja ne razumejo, je to pač silno težko. Mari ni to velika ovira? S takim poukom, se je težko privaditi nemščine. Človek mora najpoprej dobro poznati svoj jezik, potem se šele lahko poprime drugin. Na ta način se uči hitreje, pa tudi pravilneje.

Kdor dokonča te utrakvistične šole ne poseduje nikakih zmožnosti — ne v nemškem, še manj pa v slovenskem jeziku. Pa tudi v drugem oziru je neumen. Prosim, saj se ni ničesar naučil. Učitelji je predaval o zgodovini, učenci pa so zijali z odprtimi ustmi ter napejali možgane — a niso mogli ničesar zapopasti. To velja za vse predmete. Torej so te šole prave poneumnevalnice.

Država bi kaj takega ne smeja trpeti.

Pač pa se slovenska deca v teh šolah vendar nekaj nauči, in sicer — sovražiti svoj narod. Čeprav niso popolnoma zmožni nemškega jezika, vzlic temu so goreči pristaši nemškega nacionalizma.

In zakaj tudi ne, saj so bili v šoli tako vzgojeni. Kolikor so učitelja razumeli so vedno slišali hvaliti nemški narod, nemško kulturo, zgodovino itd. O Slovanih so imeli prišlo poslušati k večjemu najostudnejše laži.

Tako n. pr. sem izvedel, da so učitelji teh šol za časa bojev na Balkanu, poučevali na zelo čuden način. Zmerjali so Črnogorce in Srbe ter jih kazali učencem v svinjski podobi. Pripovedovali so jim, da bil srbski kralj kravji pastir in da bhevala ljudstvo tam doli v svinjskih hlevih; da je srbski in črnogorski narod brez najmanjše kulture, kakor n. pr. divjak in še slabše; da v onih krajih ni železnice ne cest. Celo tako daleč so šli, da so se upali trditi, da so omenjeni narodi tako blizu živalstva, da so zmožni jesti tudi človeško meso. — Take in podobne stvari so pripovedovali učitelji svojim učencem o balkanskih Slovanih — ter jim tako skušali vliiti v mlada srca stud do vsega, kar le količkaj diši po Slovanstvu. Jaz sem to izvedel od neštetihi otrok; vsi so mi to enako pripovedovali in niti najmanj ne dvomim o resničnosti tega, kar sem v kratkem navedel. Sicer pa sam dobro vem, kakšen je pouk v teh šolah, ker sem bil tudi tako nesrečen, da sem jih moral obiskovati, in le slučajno se imam zahvaliti, da nisem utonil v nemškem morju z mojimi sošolci vred.

Ko bi na teh šolah poučevali slovenski narodnozavedni učitelji, bi bilo seveda vse drugače.

Toda slovenske učitelje pošilja v popolnoma nemške kraje, dočim v slovenskih krajih nameščajo same zagrizene nemške nacionalce, ki niso zmožni slovenskega jezika, ali pa take, ki so slovensčine sicer zmožni, a so prodane duše, slovenski odpadniki in renegati.

Konec groznih sanj.

Po vsej slovenski Koroški so razmere enako žalostne. Nekoliko boljše je pač na Spodnjem Koroškem, kjer se je Ciril-Metodova šola že precej zrtvovala, a še vedno premalo; tudi na zgornjem Koroškem je hotela ustanoviti trdnjavo, ki bi bila velkanskega pomena, in sicer v najogroženem kraju, v občini Bekštanj pri Beljaku.

Material za zgradbo je že navožen, toda vlada slovenske šole ne pusti zidati, ker se je proti temu uprli občinski odbor, ki obstoji iz samih slovenskih odpadnikov. Tozadevno je sicer že parkrat interveniral pri ministrstvu tržaški državni poslanec g. dr. Rybář (na našega klerikalnega poslanca se v tej zadevi ne moremo obrniti, ker so klerikalci proti Ciril-Metodovi družbi), toda intervencije so ostale brez uspeha. Če bi se vsi slovenski in tudi drugi slovanski poslanci za stvar zavzeli, bi morala pasti ugodna odločitev, kajti to je vendar sramota za ves slovenski narod, če nam niti na naši slovenski zemlji in s svojimi krajarji ne dopustijo graditi slovenske šole.

Par korakov od tam, kjer bi morala stati slovenska Ciril-Metodova šola, pa se dviga na slovenskih tleh prav ponosno »Roseggerjeva« šola — nemška trdnjava. Za ponemčevanje slovenske dece jim niti »utrakvistične« šole ne zadostujejo več. »Roseggerjevo« šolo v tem kraju so postavili Nemci tedaj, ko jim je prišel na ušesa glas, da se zgradi tu slovenska Ciril-Metodova šola. Svojo nemško-nacionalno šolo so lahko zgradili na slovenski zemlji — vlada jim je to dovolila — zgradištev potrebne slovenske šole pa so prepredili! Ali ni to krivica?

Razume se, da obiskujejo to »Roseggerjevo« šolo sami slovenski otroci, ker nemških v tem kraju ni. — Pred enim letom in pol je bil v tej šoli en slovenski otrok ubit. Učitelj ga je pri telovadbi tako preganjal,

da je padel z droga. Par dni po tem dogodku je izdihnil. Učitelj je prišel sicer v preiskavo, a ni bil kaznovan. To seveda za to, ker je nemški nacionalci, Bog varuj, da bi slovenski učitelj napravil kaj podobnega; ne bi se mu zgodilo človeško; bil bi kaznovan in izgubil bi eksistenco.

Pri vsem tem, kar smo napisali, jim gre ponemčevalno delo še vedno prepočasno; njim se namreč tako zdi. Zato uprizarjajo šolske veselice. »Schulverein« in »Südmarka« izdaja za to veliko denarja. Na veselice vabijo slovenski naraščaj. Tam jim dajo piti in jesti, pa tudi denarja dobijo. Zato morajo seveda kričati »Heil« in prepevati nemško-nacionalne pesmi. Na ta način jih pridobijo na svojo stran! Ne smem pozabiti, da jih učitelji tudi učijo, da morajo Slovence izživati in zasramovati. Ubogi starši, ki imajo take otroke!

Iz tega, kar smo navedli, je pač zadosti jasno razvidno, kako ubijajo slovensko dečo na Koroškem. To delajo Nemci v zvezi z vlado. Če bo ta barbarski šolski sistem na Koroškem še nadalje trajal, bo slovenski živeli v tej deželi popolnoma izumrli. Pri teh razmerah se nam koroškim Slovincem ni mogoče razvijati. Edino le pritisk od zgoraj nas še lahko reši.

Slovanski poslanci, pobrigajte se, dokler je še čas!

Poljanci...

Maribor, 25. sept. 1913.

S Poljanci smo se morali baviti v zadnjem času opetovano in vse kaže, da postanejo po naši domovini nekam znameniti — v kakšni formi, to prepuščamo naši javnosti, da sama razsodi.

Na dan so jih privlekli — kar za lase — naši mariborski klerikalci, ko jim je vsako sredstvo, ki se da iz-

LISTEK.

PAVEL BERTNE:

Otrok ljubezni.

(Dalje.)

»Obrnite ga, prosim, tako, da bom mogla videti, kaj se godi po dvorani, ako se nekoliko privzdignem na stolu.«

»Tako! In tudi varni boste v tem kotičku — pred plesalci, da se ne bodo mogli zaletavati v vas.«

»Prav, že prav.« je odgovorila s svojim dražestnim usmevom.

Stopila je bila h kamini, da si ogreje premrzle roke; jedva pa se je vrnila v zaslon svojega klavirja, že se je začel rahel hrup.

Gostje so prihajali v salon; kmalu nato se je začel sprejem, predstavljanje, pokloni in stiskanje rok.

General de Kroamor je stal pred velikim kaminom velikega salona, ne daleč od klavirja, za katerim je čakala Gilberta njegovega znamenja, da zaigra prvi ples.

Zdaj je ogledavala vse te uniforme in našitke — zakaj redko število črnih frakov se je kar izgubljalo v povodnji vojaških sukenj in rdečih hlač.

Zdajci pa se je zdrznila. Obleden v frak, ki je delal njegovo postavo še vedno elegantno in vitko, s celo vrsto odlikovanj v gumbnici, je

bil pristopil h generalu de Kroamor gospod, ki so mu brki že siveli. Predstavil je generalu mladega moža visoke rasti in ponosnega obraza, s prekrasnimi črnimi očmi.

Z nezavednim in neodoljivim utripanjem srca je slišala Gilberta njegove besede:

»V srečo si štejem, gospod general, da vam morem čestitati in vam predstaviti svojega dragega otroka, sina gospe d' Ormoa — Zaka de Rošegi. Njegova mati je nekam bolna in v svoje veliko obžalovanje...«

»Bolna? Pa ne, da bi bilo kaj resnega?«

»Oh, ne: samo malce slabo se počuti...«

Baš v tem trenutku je pristopila k pianistki gospodična de Kroamor: »Menim, gospodična, da zdaj lahko pričnete.«

To je bilo povelje. In od tega trenutka so si sledili plesi, valčki, polke in mazurke, skoro brez prestanka.

Gilberta je znala na pamet ves svoj repertoar. Partitura je slonela odprta na stojalu samo v pomirjenju njenega spomina.

Med igro se je ozirala sem ter tja po salonu; treba ji je bilo samo dvigniti glavo, pa je videla prav dobro preko klavirja, ki je skrival njo popolnoma.

Grof d' Ormoa se je bil postavil med neka vrata; od tamkaj je zrl z gorkim smehljajem na velikega fan-

ta, katerega je imenoval svojega sina, in ki je plesal kakor divji.

Ah, ta brskalec po starih kronikah ni mislil zdaj na svoje bukke in na študijsko knjižnico. Od vse učenosti se je zavedal nocoj samo nečesa: da se zabava tukaj prav po kraljevsko in da ima trdno voljo, oditi od tod med zadnjimi.

Ta hip je plesal ravno z gospodično de Kroamor, drobno blondinko, ki je bila ljubka v svoji rožnati obleki. In Gilberta, ki je gledala za njim, si je morala priznati nehoti in vzdihnuti:

»Vsa svojstva imata, da moreta biti srečna. On, sodim, je izmed tistih, ki jim ni nič lagljeza kakor vzbuditi ljubezni; ona pa je majhna čarovnica, ki se ji je treba samo nasmiejati, da jo človek obožava.«

In nadaljevala je svoj valček ter mislila dalje, skomizgaje z ramami:

»Ali noriš? O čem premišljuješ? Ti ljudje, ta svet, ki se vrti mimo tvojih oči... vse to je tako daleč od tebe, kakor če bi se ti kazalo skozi velik daljnogled na mesecu ali na daljni, tui zvezdi.«

Valček je izzvenel.

Gospodična de Kroamor, še vedno ob roki svojega plesalca, se je približala klavirju in igrali:

»Ta valček je tako lep, gospodična... in vi ste ga igrali mojstrsko. Ako hočete, naj bo zdaj polka mazurka.«

Gilberta je dvignila glavo, da bi odgovorila tem besedam.

Zak de Rošegi je vzkliknil z vsemi znaki presenečenja. Toda brez vsake zadrege, kakor da se mu zdi to naključje nainaravnejše na svetu, se je viteško poklonil Gilberti.

»Kako se imate, gospodična Lemetrova? Dobro?«

»Prav dobro, gospod,« je odgovorila Gilberta in zardela.

»In vaš stari oče tudi?«

»Kakor se le more. Hvala vam v njegovem imenu.«

Z gospodično — da Kroamor ob roki ni mogel Zak raztezati tega razgovora. V drugič se je poklonil Gilberti, ki mu je odzdravila, kolikor ji je le dalo presenečenje, nato pa se je dal odvesti svoji plesalki.

Ta ga je prašala radovedno:

»Kaj poznate pianistko, gospod de Rošegi?«

»Da,« je dejal. »Tudi moj oče jo pozna. Ubogo dekle je, ki ji ni manjkalo mnogo, pa bi bila postala sloveča pevka... In zdaj je to, kar vidite.«

In odvedel je gospodično de Kroamor na njeno mesto.

Toda kakor hitro je bil svoboden, je šel in poiskal grofa d' Ormoa.

»Ali veste, kaj je novega?«

»Kaj neki?«

»Pianistka, ki nam igra na ples. Le pogledite jo, a tako, da ne opazi.«

»Ali... to je...«

»Da, gospodična Lemetrova, vnukinja onega starega pevca.«

»Oh, ubogo dete! Tako se mora zdaj preživljati!«

»Da. Ves njen talent ji služi v to, da igra poskočnice ljudem, ki je niti ne poslušajo.«

»O pač! Poslušal sem baš prej, in rekel sem si: Interpretacija tega valčka je krasna. Moram to pozdraviti, ubožico.«

»Tudi jaz sem jo že poprašal, kako se ima njen oče.«

»Ali mu gre dobro?«

»Pravi, da.«

»Samo mlajši menda ne postaja. Ali greš z mano?«

Dospela sta h klavirju. Grof se je naslonil na ozko deščico:

»Dober večer, gospodična. Brez svojega sina vas ne bi bil iztaknil nikoli, tako ste skriti. A dajte pred vsem, da vam čestitam, ker ste igrali ta valček tako čudolepo...«

Odgovorila je s svojo ljubko dobrotljivostjo:

»Ako niti tega ne bi znala igrati pravilno, česa bi se bila potem naučila v klavirskem razredu? To je vendar iako lahko. Vsak otrok bi to opravil.«

»Ah, ne, ne tako, kakor vi! Kaj ne, Zak?«

»Gospodična je pač umetnica in igra tudi to kot takšna.«

»Umetnica za soareje s plesom,« je dejala ona, na pol s smehljajem, na pol z vzdihljajem.

»To priča,« je menil grof d' Ormoa, »da ni v svetu umetnosti nič več pravičnosti kakor v drugih svetovih.«

(Dalje.)

rabiti v politično-strankarske name-
ne, a priori dobrodošlo. Da obrazlo-
žimo celo stvar še enkrat v boljše
umevanje sledečega: Slovenska Matica
— seveda naša — je izdala knjigo
»Domoznanstveni pouk v ljudski
šoli«, ki jo je spisala učiteljica gđ.
Eliza Kukovec, uredil pa ravnatelj
mariborskega c. kr. moškega učite-
ljišča, g. H. Schreiner. V tej knjigi
je med drugim tudi mesto, ki se bavi
s »Poljanci«, t. j. enim delom prebi-
valstva na Ptujskem polju okrog
Rač, Gorice, Podove, St. Marije itd.
Ti ljudje so naši sorodniki, a kulturno
zelo zaostali v svojih običajih in na-
vadah. To trdi tudi pisateljica in to
ji je pustil tudi g. cenzor iz enostav-
nega razloga — ker ji je pustiti mor-
al.

Rekli pa smo tudi že ko smo se
s stvarjo morali prvič javno baviti,
da to ni krivda morda »Poljancev«
samih, pač po onih, ki si prisvajajo
edino vplivno moč nad njimi. So to
naši slovenski klerikalci, ki puste
ljudstvo tavati v nadaljnjem v nje-
govih slabih navadah, odnosno raz-
vadah, samo, da jim polni razna Ma-
rijina, dekliška, mladeniška i. dr. dru-
štva a potom teh seveda tudi njih
— mošnje. Kako se »zabava« ta del
našega ljudstva — jim je deseta bri-
ga. Za njih duševno naobrazbo — se
ne zmenijo. Samo, da hodijo v nede-
ljah k sv. mašam, žegnani i. dr. cer-
kvenim opravilom, pa makar, da se
potem — še pred cerkvijo zbijajo...
Po cerkvenih opravilih gre »Polja-
nec« v krčmo, kar pač stori malo
ne vsak naš kmet, se pravi — če ima
potrebni cvenk. Ker pa se je doslej
storilo za naobrazbo »Poljancev« od
napredne strani prokleto malo, a od
klerikalne prav nič, je vroča kri »Po-
ljanca« kmalu tako razgreta, da gre
malo, malokdaj mirno domov. Naj
ponovno konstatiramo še dejstvo, da
pripuščajo razna rodbinska imena
med »Poljanci« sklepali, da se je ni-
hov rod pred stoletji zelo mešal s
turško krvjo. Tudi v bojih s Turki
in njihovi krklji, so bili »Poljanci«
vedno — kot splošno »Podravje«
— zelo angažirani. Marsikak maro-
deur iz onih čet, se je v onih krajih
naselil, si ustanovil rodbinski krov
in zasejal nove generacije v divjo
krvjo in poldivji navadah. Le po-
glejmo »Poljanci« kadar pleše! Ni-
ma ta ples niti najmanjše podobnosti
z onim, oziroma z onimi, ki jih pleše
drugače naš narod. V tem tiči popol-
noma orientalska gesta. Pomešana
kri pa, in vedno boji iz onih časov,
ter zanemarjanje v ostalem tudi v
novejši in najnovejši dobi, so ohranili
temu rodu svojo prvotno divjost.

Kadar je »Poljanec« trezen, je
dober, miren — do gotove meje.
Vzroji pa takoj za malenkost. Kadar
pa se ga nalez, je pa bolj, da mu
greš spoti. Par slučajev naj to do-
kaže: Pred dobro 3. leti je bila v
Gorici pri Račjem veselicu — dobro-
delna. Iz Maribora nas je bilo nekaj
čez 20 gostov. Igrala se je enodejanka,
ki so jo razni »mladeniči« spre-
mljali s prav robatimi opazkami. Nek
gost se je o priliki za hipec razgo-
varjal z nekim domačim dekletom...
In zvečer smo morali kljub grožnje
s samokresi na postajo Račje — be-
žati. Pred komaj 2. mesecoma so se
zbili fantje iz dveh sosednjih strani,
vasi, za to, ker je eden drugega s
pogledom ošvrknil takoj pri vstopu
v gostilniško sobo. Začeli so pokati
revolverji in živžgati noži. Samo v
ometu na hiši se je našlo 18 revol-
verskih krogel! — Domačin aka-
demik, ki mu je pa politika deseta
briga, se vrača pred dobro 14. dnevi
ob polu enih od vlaka na postaji
Pragersko domu. Sreča pet ali šest

fantov, ki se vračajo od vasovanja
najbrže. »Hon ga, škrica!« in zaka-
že se vanj. On ni poznal njih, oni
njega ne; ampak: »Auf bix!« zato
ker je škrica...

Mislimo, da bi gorajšnje in ti
trije slučaji že zadostovali, če bi ime-
li opravka s politično dostojnim na-
sprotnikom. Povemo pa mariborskim
gospodom klerikalcem da, če ne pre-
nehajo z nesranimi svojimi napadi,
pridemo pred potekom pol leta s
celo brošuro, ki bo prinesla samo
dogodke iz Polja, a to letošnje. Po-
suližili se bomo enostavno maribo-
rskega okrožnega sodišča...

Napadate naš list. Dobro. Vemo,
da vam je vsaka kontrola neljuba,
tudi »Dnevova«. Vemo pa tudi, da
vas je ta zbroda v prvi vrsti za to,
ker se je pisalo doslej v našem listu,
da je krivda te posurovelosti na
»Poljancih« zlasti na vaši strani, ker
iz ljudi pač izjemate njih trdo prislu-
ženih grošev, a jih pustite tavati ne-
moteno in neovirano v njih napakah.
Tudi eno nam očitajte: da »Dan«
do danes ni smatral potrebno, prijeti
vodstvo moškega učiteljskega radi
samonemškega napisa. Gospodje, go-
spodje — kako ste naivno neprevi-
dili! Saj imamo v Mariboru še tudi —
gimnazijo. Veste kaj stoji napisano
na njej? »K. k. Staats-Obergymsna-
sium in Marburg«. In c. kr. profesor,
dr. Karol Verstovšek, državni in de-
želni poslanec štajerskih Slovencev
— je učitelj na tem zavodu. »Hic
Rhodus, hic salta...«

Konečno še eno; napadate naše
napredne učitelje. Izjavljamo na tem
mestu javno, da se naše učiteljstvo
doslej niti v najmanjšem ni udeležilo
polemike z vami, marveč, da smo
jo vodili zgolj le mi, zlasti pa končno
podpisani. Ne mečite učiteljstva —
ta trn v vaši peti — s »Poljanci« v
eno skledo!

Kot že povedano, gospodje kler-
ikalci: prihodnjič, če ne prenehate,
vam poskrbimo z izdatno južino. Če
vam bo teknila? Ne vemo...

IV. Skvarča.

Slovenska zemlja.

ZAGORJE OB SAVI.

Navzlic temu, da je Vaša želja,
naj se vsa zadeva mirno doma po-
ravna, prosim slavno uredništvo, da
resnici na ljubo, potrdite, da opozi-
cija ni z dopisom v štev. 625. »Dne-
va«, ki se ti podtika in v katerem ste
bili v zadevi štaba Koprivc in Flisek
ter nepotrebne ceste mistificirani, v
prav nobeni zvezi. (Potrjujem.)

Saj mora vsak razsoden človek,
ki je čital ta dopis, priti do prepriča-
nja, da tega ni zagrešil kak član opo-
zicije.

Preklati se s takim dopisnikom,
se pa ne izplača.

Opozicija ni odgovarjala na za-
dne napade v »Zarji« in »Dnevu« v
št. 625, kar pa le ni bilo miru in se je
grozilo celo z razkritji, je bila v ob-
rambo primorana, dati pojasnilo.

Dolžnost vsakega poštenega
človeka je, da se v tako važni zadevi
kot je kak kompromis, sporazumi,
če že ne more z vsemi volilci stran-
ke, pa vsaj z vsemi odborniki naše
stranke. Umetno bi bilo, pred tem
kompromisom sklicati shod, tako
vsaj delajo druge stranke.

Tudi meni silijo v tej zadevi v
pero trpke besede, toda v prilog
spravi naj se pogreznje v morje po-
zabljivosti. Dopisnik naj boče uver-
jen, da me vsa trnjeva pot, ki sem jo
hodil v službi, ko smo začeli leta
1881 buditi v Zagorski dolini narod-
no zavest, ni nikdar tako potrla kot

ta bratomorni boj. Nikdar nisem
dvomil, da ima dopisnik za spravo
dobre namene, pomisliti pa je treba,
da se uspeh ne doseže, ako se povi-
šuje eden in s tem križajo drugi. Zna-
čilno pa je, da se je tega povišanja
dosledno udeleževal dopisnik »Zar-
je«, ki je zaklet sovražnik naših na-
rodnih stremeljenj. Zadevo premoga
je pa Koprivc pri obč. seji dne 23. t.
m. sam pojasnil. To bi bil mimogre-
de omenjeno, pred pol letom lahko
storil, in s tem preprečil vse zle po-
sledice za stranko. Strinjam se z do-
pisnikom, da je krivda na obeh stran-
neh, ne morem pa odobravati, da se
pridružuje »Zarji« in biča v enomer
le one, ki niso oddali belih listkov,
med tem, ko nima grajalne besede
za tiste, ki so sklepali proti lastni
stranki usodopolni kompromis s ta-
kim značajem kot je Čobal.

Poudarjam, da nočem nikogar
žaliti, ker se pa omenja »Schulver-
einska šola«, se obračam na znano
gospodo z milo prošnjo, naj za Boga
v prospeh in ugled nar. stranke v
bodoče ne delajo štafaje pri veseli-
cah, ki jih prirejaljo nemčurji in kle-
rikalci v prostorih, kjer se pobira ravo-
na za to »Schulvereinsko šolo«. Če
bode vsaka skupina imela pred očmi
le koristi stranke, se bode prepri la-
ko hitro ublažil in poravnal. To je v
tej zadevi, ako ne bodem izzivam,
moja zadnja beseda. N. z. — (Tudi
mi s tem zaključujemo polemiko. Op.
ur.)

Dnevni pregled.

Polomija na »Završnici«! Ker
so pri S. L. S. tako »dobri gospo-
darji«, da se čez nobeno podjetje pri
njih ne dobi jasnosti, zato ko že treba
glede »Završnice« marsikatega
vprašanja. Dr. Lampe mesto da bi
za varnim plotom svoje imunitete
žalil in obrekoval osebe, ki niso na-
vzoče, naj da rajši čez svojo Završ-
nico detalirani račun. Pove naj, kdo
od dež. odbora je predlagal to zgrad-
bo in kateri tehnik je to zgradbo pri-
poročal: zoper sklep deželnega
zbora. Potem naj pove, kam je pri-
šlo izven 20.000 K še 50.000 K, ki jih
je deželni zbor dovolil za proučeva-
nje električnih central. V kateri kasi
se ta danes nahaja, ker če to ne bo
šlo potom deželnega zbora, si bomo
na drug način pomagali do jasnosti.
Davkoplačevalci imajo pravico za-
htelevati natančnega pojasnila, kako
se gospodari z njih imetjem. Potem
ima »Završnica« še druge zanimive
točke. Pred vsem kako bo S. L. S.
na čelu ji dr. Lampe, pomagala obrt-
nikom? Deželni tehnik, pa ne inženir
Čermak, imajo hvaležno nalogo do-
gnati, če še kje drugod na svetu
obrtniki, kjer se dobiva moč iz vod-
nih central, plačujejo za eno konjsko
silo, ki se jo rabi 300 dni v letu, ode-
ruško ceno 1296 kron. Dr. Tavčarju,
ki bi rad vedel kako je z nabiralniki,
naj povedo: Kadar se bo nabirala
voda v nabiralnike, takrat ne bo
tekla na turbine. Če se bo to godilo
po dnevi, obrtniki ne bodo imeli go-
nilne sile, če pa po noči, pa bo Bled
v temi, oziroma pri tej luči, kakor jo
ima sedaj. Za kaj se bodo modrijani
à la Lampe in Piber odločili? Najbrž
za to, da bo obrtnik delal po noči,
ker bo zraven oduške cene za go-
nilno moč, plačeval še drugo odu-
ruško ceno za električno luč. Na ta
način bo obrtnikom najbolj pomaga-
no po receptu S. L. S. Pred vsem
nas še zanima zvedeti: Zakaj se je
dala prednost »Završnici«, ko je
imela dežela že kupljene druge boljše
koncesije na »Savi« in je bila »Za-

vršnica« prvotno namenjena samo za
takozvane Spitzbuben- — pardon —
Spitzendkräfte.

Nekaj misli h knjižici »Aus dem
Vilajet Kärnten«. »Slov. kat. polit.
društvo« na Koroskem je izvršilo
jako zaslužno delo s tem, da je iz-
dalo v naslovu imenovano knjižico.
Zanimiva je, poučljiva, času primerna
in zato hvalevredna. Nepriljetno dir-
nelo le razmeroma pogoste slovnične
napake, ki niso omenjene v poprav-
kih; sicer je pa to postranska stvar.
Iz vsebine prvega dela (poglavje
»Der Justizskandal in Kärnten«) se
učimo Slovenci ponovno, kako po-
trebno je, izvajati geslo »svoji k svo-
jim«. Omenjeno poglavje namreč pri-
poveda, kako so nemški odvetniki,
naleti od Slovencev, pomagali tirati
slovenščino iz sodišč. Slovenci so te-
daj indirektno sami sokrivci zatiranja
svojega materinega jezika; to sem
hotel konstatirati in izraziti željo, da
bi postali pametnejši vsaj po škodi.
— Drugo, kar mi je kot napred-
njaku prišlo na misel, je to-le: Po-
glavje: »Die politische Vertretung
der Slovenen« toži o krivični razde-
litvi volilnih okrajev. Napredni slo-
venski listi so svoje dni pisali, da je
bil to »uspeh« brezvestnega baran-
tana naših klerikalcev. Če je to res,
potem jim tega ne smemo nikoli po-
zabiti in ne smemo zamuditi nobene
prilike, ne da bi jih stigmatizirali že
zbog tega za narodne izdajalce. Drugi
del knjižice da spoznati, da je
namenjena med drugimi (ali morda
v prvi vrsti?) nemški katoliški in
avstrijsko misleči posvetni aristo-
kraciji; temu smotru popolnoma pri-
merno je pisan drugi del in knjižica
ga bo tudi brez dvoma dosegla. Moje
skromno mnenje je pa, da bi se ko-
roške razmere morale zvedeti tudi v
»velikem svetu«, po zapadni, severni
in vzhodni Evropi. Zato mislim, da
bi bilo treba prevesti recimo na fran-
cosko ves prvi del, iz drugega dela pa
vzeti le nekatere stvari kot »Streif-
lichter« na avstrijske razmere in av-
strijsko upravo. Vsega drugega dela,
ki je naperjen tudi proti pravoslavju,
zato ne, ker je preklerikalen in bi
nas kot tak pred »svetom« le osme-
šil. Iz drugega dela bi se, recimo, naj
vzeli odstavki o vsenemštvu, o
Madjarih, o nepostavnih razmerah
na Hrvaškem, o simpatiji Nemcev do
Turkov v zadnji balkanski vojni, o
Lahih in laški iredenti, potem neka-
tere stvari iz poglavja »Der Wellen-
schlag in Kärnten«, ki osvetljujejo
nemško nasilje, n. pr. odstavki o
nemškutarih, o »snopsariih«, o pre-
ganjanju »Orlov«, ki naj bi jih ime-
novala dotična prevedena brošura le
»slovenske telovadne organizacije«
— z »Orli« namreč se pred svetom
res ne moremo ponasati! — i. t. n.
Poudarjala pa naj se tudi ne bi včas
res že smešna »Kaisertrübe«! Kot
konec bi bilo treba dodati času pri-
meren epilog, ki bi omenjal avstrijs-
sko skrb za — Albance. Vse to se-
veda le z dovoljenjem »Slov. kat.
polit. in gospodarskega društva«, ki
ni v rokah kranjskih, štajerskih ali
goriških klerikalcev in zato — pre-
pričan sem o tem! — ni tako ozko-
srčno, da bi zaradi svojih katoliških
načel branilo drugim, koristiti na-
rodni stvari. Tako prevedeno bro-
šuro bi bilo potem potreba brez-
plačno poslati raznim inozemskim
političnim voditeljem in svetovnim
listom, slednje pa naj bi se naprosilo,
da bi brošuro primerno porabili. S
tem, mislim, bi bil popolnoma dose-
žen namen informativne knjižice ka-
kor je »Aus dem Vilajet Kärnten«, in
»slava« Avstrije bi bila znana tudi
v »svetu«, ne samo med štirimi slo-
venskimi stenami. A. J.

Za deželnega glavarja goriškega
je imenovan prošt Faidutti, za na-
mestnika deželnega glavarja doktor
Franko.

Škofja Loka. Če pride človek v
Škofjo Loko, dobi utis, da je to mo-
derno mesto, ki sili za napredkom,
ker te že na kolodvoru čaka »avto«,
da se z njim udobno potegneš v me-
sto. Oh, gorje mu kdor se pripelje
ponoči z zadnjim vlakom ob 11. in pol
iz Gorenjske; če mi dobro znan z
gostilničarji, se mu zna pripetiti, da
prenoči celo noč na prostem, kar bi
se bilo meni kmalu zgodilo zadnjič,
da nisem poznal ene gostilne, kjer
sem metal toliko časa kamenje v
okno, da so mi odprli. Za tako mesto
kot je Škofja Loka, ki leži ob pro-
metni železnici, kjer zadnji osebni
vlak privozi šele ob 11. in pol, ter so
gostilne odprte samo do 10. ure, ka-
varna do 11. ure je to škandal. Pot-
niki morajo, ako pridejo z zadnjim
vlakom, prenočiti zunaj ali pa razbi-
jati po oknih cele Škofje Loke, da se
mu kje odpre. Kje so tukaj mero-
dajne osebe, ki bi temu lahko odpo-
mogle. Če meščani tako vzorno
skrbijo za promet, bi merodajni čini-
telji tudi lahko skrbeli zato, če se
človek pripelje z zadnjim vlakom,
našel vsaj odprto. Vzemite si za
zgodljo, kjer ni železnice in zad-
nji »avto« pripelje ob 9. uri a so go-
stilne odprte do 11. ure. Hoteli do 12.
ure in kavarne do 2. ure. Toraj pro-
simo, da se temu odpomoči. Pot-
niki.

VI. vsesokolski zlet v Pragi
1912 v slikah. V časih splošnega pro-
padanja je potrebno dvigniti med
Slovenci zanimanje za potrebo po
prizadevanju, da se naš narod pre-
porodi telesno in moralno. Dobro
čutimo v sebi slabost, vemo, da na-
sprotnikov tako silne kakor je dobro
organizirani mednarodni klerikali-
zem in z velikim denariem razpo-
lagoči narodni sovražnik na naši se-
verni in zapadni meji, ne zmagamo
mi. Trdno pa moramo upati, da se
jim lahko ubranimo dobro vzgojena,
fizično močna slovenska bodoča ge-
neracija. Za temi cilji teži slovensko
Sokolstvo in je doseglo že lepe
uspehe. Čemu vzgojiti boljši rod,
silnejše značaje, podjetnejše, dela-
zmožnejše potomce. Zato je potreben
interes in podpora v vseh plasteh
slovenskega naroda. Za Sokolstvo in
njegove naloge se moramo zanimati
vsi, ki jim je boljša narodna, gospo-
darska in kulturna bodočnost Slo-
vencev pri srcu. — Temu bo služila
vrsta predavanj (30. t. m., 4., 7. in 9.
oktobra), ki jih priredi Sokol I. v
Mestnem Domu. Nad 200 krasnih
skiptičnih slik bo spremljalo preda-
vanja. Slavnostne dni do sedaj naj-
večje manifestacije slovenske moči
bomo zopet zrlji, vzbujali spomine
mlade, večno sveže in rastoče sile
slovenskih narodov. Kdor pa ni sam
videl velikega zleta v Pragi, naj pri-
de črpati navdušenja! Prepričan se
bo, da Slovani danes ni treba obu-
pavati. Male krajevne slabe političke
in gospodarske razmere so le dežel-
nega značaja, ki pa ne pomenjajo v
oči splošno slovenskih vprašanj
malo ali nič. Predavanja in razlago
prevzame dr. P. Pestotnik. Začetek
predavanjem v Mestnem Domu vse-
lej očno ob 8. en čertt. Vstopnaja
znaša vselej le 20 v. morebitni čisti
preostanek je namenjen za »zgrad-
bo«. Odbor Sokola I. opozarja na ta
predavanja in prosi vse svoje člane,
vse prijatelje Sokolstva, da posejijo
VI. zlet in da širijo v krogu svojih
znancev potrebno zanimanje za to.
Podrobno bo vzpored objavljen po
listih in lepakih.

Strela je udarila dne 19. t. m.
v hlev posestnika Janeza Hubada v
Zapogah ter omamila živino, ki pa je
razen enega prašiča, katerega so mo-
rali takoj zaklati, kmalu prišla k sebi.
Slučajno sta domača fanta, ki sta se
v ravno tem času nahajala na hlevu,
ostala popolnoma nepoškodovana.

Prst odtrgalo je na žagi »So-
darske zadruge« na Češnici žagarju
Jakobu Prevcu iz Studenega.

Toča je pobila 17. t. m. v vaseh
Ravne, Torka in Zabrd. Ker leže
te vasi od 1100 do 1300 m nad mor-
sko višino, so se nahajali še skoraj
vsi poljski pridelki zunaj, katere je
toča popolnoma uničila in spravila
prizadete posestnike in njihove dru-
žine v naravnost obupen položaj.

Požar. 23. t. m. začel je na do-
sedaj nepojasnjen način goreti hlev
Franceta Lanška v Šenturški gori.
Ogenj se je tako hitro razširil, da je v
kratkem času upepelil hlev in pod z
vsem gospodarskim orodjem in po-
vzročil škodo okoli 5000 K. Pogo-
rela poslopja so bila zavarovana za
1400 K.

V pijanosti. Ko je predvčerajš-
njem zvečer peljal posestnik Peter
Polajnar iz Koke naložen voz na
kolodvor ter dospel do mestne teht-
nice v K. anju, je v pijanosti padel
pod voz; imel se toliko sreče, da je
održal glavo ter ga je kolo poško-
dovalo le na licu.

Nesreča na morju. Pred Kralje-
vico se je prevrnila dne 27. t. m. ja-

FRAN RADEŠČEK:

Slovenski četaš Franjo Gorec in njegovi doživljaji v balkanskih vojnah.

I.

Pred kakimi štirinajstimi dnevi
srečal sem na knez Mihajlovi ulici
svojega prijatelja, ki mi je poln za-
dovoljstva sporočil veliko novico
kar s temi besedami:

»Gorec je v Belgradu.«

»Res? Kje pa je?« vprašal sem
bolj iz radovednosti kakor iz navade,
ki je pač že udomačena, da se stav-
ljajo na enake odgovore tudi taka
vprašanja.

»Ampak to je škandalozno,« je-
zil se je moj rojak, »celih petnajst
mesecev se je boril za Srbstvo in za
osvobojenje, sedaj pa nima niti de-
narja, niti prenočišča.«

»Kje pa spi?«

»Na Kalemegdanu, na travi pod
drevjem.«

»In hrano?«

»Kjer kaj dobi. Jaz sem mu dal
par grošev za kosilo. Včeraj je šele
prišel. Glavno pa je, da mu preskrbi-
mo kako službo.«

»Seveda, seveda,« pritrdil mu
jaz in nadaljujem, »naj pride popol-
dne k meni v pisarno, potem bomo
ba že videli, kaj se da narediti. V tr-

govinah itak ni nič. A propos! Ali
zna srbsko?«

»Saj je že skoraj pozabil govo-
riti slovenski.«

»Dobro tedaj. Na svidenje!«

»Zdravo!«

In razšla sva se.

Drugi dan popoldne sem bil pri
gospodu polkovniku, kjer sva se se-
šla tudi z gospodom urednikom.

Pogovor je nanesel tudi na na-
šega slovenskega junaka in hrabrega
borilca za srbsko in jugoslovansko
stvar — četaša Franca Gorca. Go-
spod polkovnik bi ga z veseljem rad
sprejel za policijskega stražnika, ako
bi mu postava dovoljevala spreje-
mati tudi tuje podanike.

Zvečer pa se nas je zbralo sku-
paj nekaj Slovencev in hajdi na lov
za Gorcem, a brez uspeha. Šele dru-
gi dan sta ga dobila dva naša dijaka,
ki sta tu na počitnicah ter sta ga pri-
peljala v hotel »pri srbskem kralju«.

Tu je bila že zbrana precejšnja
družba in kozarci so žvenketali raz
prilazne verande tja v tiho noč in
napijalo se je z željo, da bi našla Gor-
čeva neustrašenost odločnosti in po-
gum med Slovenci še več posnemal-
cev.

Morda ni treba šele pripomniti,
da je bil junak večera naš Gorec. Vse
je sililo v njega s cigaretami, pivom,
vinom in kdo ve kaj še.

Vedno znova je moral pripove-

dovati zdaj to, zdaj ono in ko je pri-
vlekel iz hlačnega žepa svoje voja-
ške uniforme pravo pravcato bombo,
so se nekateri že umikali od mize,
posebno gospod dr. Z., se je upravi-
čeno bal, da se iz neumnosti ne zgodi
kaka »neumnost«.

»Pri nas na Slovenskem,« je re-
kel, »pridejo kmetje domov iz Ame-
rike, prinese s seboj kak revolver,
ga kujejo domačim, in se večkrat
zgodi, da pride kdo pri taki neumno-
sti še ob življenju. Kar spravite bom-
bo zopet nazaj v žep.«

»Saj ni tako nevarna,« pravi Go-
rec, »srbski patent je mnogo bolj
preklicen kot vsi drugi. Po navadi
se bombe okrogle, ta pa je štiriogla-
ta in je veliko bolj za vse slučaje, če
se bo vrže n. pr. v hrib, ostane bom-
ba na onem mestu, kamor je padla,
ako pa bi bila okrogla, se zvili na-
zaj in cilj je pri najmanjšem zgrešen.
Na gorjem delu je pritrjen kapsel
in bomba eksplodira le tedaj, ako je
trgjen kapsel, katerega varuje
pred mokroto in pred nepotrebnim
udarcem močar pokrov iz medenine.
Bomba sama je sestavljena iz sto
dvaintrideset koscev, katerih vsaki
lahko ubije po enega človeka, raz-
rije zemljo v obsegu dvajset kvad-
metrov in raznese tudi manjše zgrad-
be. Pod kupom kamenja ima bomba
grozovit učinek.«

»Kako pa se mečejo obambe?«

vpraša eden izmed radovednejšev.

»Vidite tu spodaj,« pojasnjuje
Gorec, »je pritrjen majhen obroček,
na katerega se priveže en konec
vrvice, drugi konec pa na močno —
toda primerno šibko palico, s katero
se zavijti proti določenemu mestu in
bomba zdrsne raz palice v velikem
loku na svoj cilj.«

»Kdaj pa eksplodira bomba? Ali
takoj?«

»Ne takoj, pač pa v enajstih se-
kundah. Najprej je treba udariti z
bombo, t. j. s kapselnom, ob kamen,
počakati, dokler se ne našteje do šest
in potem se šele zaluci, ker se je že
tudi zgodilo, da je bomba dospela na
svoj cilj, toda sovražnik jo je hitro
pobral in jo vrgel nazaj med nas ter
je tako šele med nami eksplodiral, k
sreči brez velike škode. Slučajno
smo bili namreč dovolj razkropljeni.«

»Koliko pa tehta?«

»Skoraj poldrugo kilo in vsak
četaš ima redno po tri pri sebi, poleg
tega »rednik« s patronami, puško, sa-
mokres in dolg dvorezni nož.«

Strašno hitro nam je potekal
čas in prej ko smo se nadejali, je bilo
že polnoči. Sklenili smo tedaj, da
drugi dan nadaljujemo. Gorec pa je
povabil na kosilo g. in dnik, g. inžen-
ir pa k sebi v pisarno radi službe.

Voščili smo si lahko noč in se
z različnimi vtisi razšli na svoja do-
movja (Dalje prih.)

drnica, na kateri se je nahajalo šest oseb, eden med njimi, in sicer sin mornariškega inspektorja Ungarocroate, Turina, je utonil.

Velikanski rop. Dva fanta sta ustavila te dni ekspresni vsak New-York-New Orleans in oropala poštne voz, kjer se je nahajalo 400.000 dolarjev. Fanta sta pustila stroj voziti naprej, potem pa z vlaka odskočila. Zasleduje jih 140 policajev s 40 policijskimi psi.

Roparski napad na železniški vlak. Kakor iz Petrograda poročajo, so dne 26. t. m. na Transbajkalski železnici roparji ustavili vsak, v katerem se je vozil uradnik z 200.000 markami, da izplača delavce. Roparji so zvezali strojevodjo in ubili dva čuvaja, nakar so se s silo polastili 200.000 mark in izginili.

Malopriden sin je 25letni Dominik Pečar iz Zavrtnika pri Litiji. Pred nekaj dnevi je prišel prijan domov, začel se je prepirati s svojim očetom, vrgel ga je na tla in ga je tako osuval, da je zadobil oče več znatnih poškodb. Ko je žugal tudi s požigom, so poslali po orožništvo. Predno je to prišlo, je malopridnež že izginil.

Aretacija. 35letnega kajzarjevega sina Martina Žumra iz Voklega pri Senčurju v kranjski okolici je orožništvo pretekli četrtek aretiralo v obližju Maribora. Ljubljansko deželno sodišče v Ljubljani je namreč izdalo za Žumrom tiralo radi javnega nasilstva. Tak Žumer se sedaj veseli pri okrožnem sodišču v Mariboru.

Šest hrvaških izselencev je pretekli četrtek aretiralo orožništvo na Jesenicah. Med temi se je nahajalo tudi več takih tveč, ki še niso zadostili vojaški dolžnosti. Zaprti so jih v kletko okrajnega sodišča v Kranjski gori.

Tepež na cesti. Te dni je nastal med nočnim čuvajem Matevžem Jeralem in med posestnikom sinom Antonom Seškom na cesti pred neko gostilno v Vikerčah iz neznanega vzroka prepir. Med preprirom je Sešek izvelkel svoj nož in je hotel z njim suniti svojega nasprotnika. Ta pa se mu je postavil v bran in je zagnal vanj z veliko silo četrtil kilograma težak kamen. Ta je zadal Seška v desno koleno in ga znatno poškodoval.

Vlom in tatvina. V noči na 18. t. m. je bilo vlomljeno v zaklenjeno omaro posestnika Franca Babiča v Mojstrani. Tat, o katerem manjka vsaka sled, je odnesel črna usnjata črna, v kateri je bilo 420 K denarja.

Konec krvavega romana ljubezni. Tipikarica Helena Luvacevska, ki je v Thornu ustrelila poročnika 61. infanterijskega polka Erika Turnerja na njegovo lastno zahtevo, je bila dne 26. t. m. obsojena v Berlinu na štiri tedne ječe. Obsodba omenjene deklice je konec krvavega romana ljubezni.

Ponesrečen napad na brzovlak. Dne 25. t. m. ponoči se je izvršil napad na brzovlak na progi Ostende-Kolin na belgijskem ozemlju. Pet železniških hlobov je bilo postavljeno na železniške tračnice, da bi skočili brzovlak s tira. Neki železniški čuvaj pa je opazil še pravočasno nevarnost in je malo pred prihodom vlaka preprečil grozno nesrečo.

Tatvina dragocenosti. Zastopniku neke velike pariške firme z dragocenostmi so dne 26. t. m. v Bruslju ukradli neznani tatovi dva ročna kovčka s kincem v vrednosti 100.000 K. Tatovi so nato zamenjali dragocena kovčka s praznimi. O predrznih tatovih ni ne duha ne sluha.

Posledice viharja na obali polotoka Krma. Vihar je dne 26. t. m. razrušil pristan parobrodne družbe Rossijski in mestno kopališče ob obali. Več jaderne je vihar tresel, na breg druge so se potopile. Na eni izmed njih se je nahajalo več mornarjev. Škoda, ki se doslej še ne da dognati, je velikanska.

Radi kratkovidnosti utonila. V Marijini Varih so potegnili iz tamošnjega ribnika predvčeršnjem Elo Herzig, ki so jo pogrešali že celi teden. Bila je mrtva seveda. Elo Herzig je najbrže ponoči zgrešila pot in ker je bila močno kratkovidna, je padla v ribnik in utonila.

Divji lovci ustrelili orožnika. Poleg Sankt Pöltna so našli te dni orožnika Walzerja ustreljenega. Vsi sodojo, da so orožnika ustrelili divji lovci.

Ljubljana.

Ljubljanski škof in dogodki zadnjih dni. Udarac za udarcem pada in izkuša stanovitnost in udanost ljubljanskega škofa. Najpreje Johanca v Vodica, ki je teletjo kri krvavega, v vodiškem farovžu proti volji podnotnega župnika in na izrecno željo ljubljanskega škofa, ki je v tem krvavljenju videl čudež. Komaj je bila Johanca v kraju, pride pa Krek

in njegov 28. december, dan »tepežkanja.« To so hudi udarci na že itak težko preizkušanega božjega služabnika Antona Bonaventuro. — Verniki

— **Od dneva nedolžnih otročičev** pa do danes je ravno devet mesecev. Potem takem bi bil današnji dan lahko usodopoln za neke nedolžne ljudi.

— **Kaj je boljše:** Janes ali Janez? Odgovor: Janes, zato ker ima trdi »z« na koncu.

— **Danes so se povsod pred vse-**mi cerkvami delili vernikom plakati o »Ljudski posojilnici«. Otroci so imeli zelo veliko veselje s papirjem in postlali z njim vse ulice, tako, da je vsakdo vedel za kam je ta papir.

— **Slov. Filharmonija se je raz-**šla. V soboto je bil občni zbor »Slov. Filharmonije«. Zaradi sedanjih razmer se je sklenilo, da se godci odpuste in v godbo »Slov. Filharmonije« preneha. Odbor ostane še toliko časa, da uredi tekoče zadeve. — Tako zaradi klerikalnih lumparij vse propada — vse, kar smo si postavili, bo vzel vrag, oziroma klerikalizem.

— **Predvčeršnjem se je vršilo** zelo dobro obiskano predavanje g. dr. Tresič — Pavičiča o »Maščevanem Kosovu«. Gospod predavatelj je žel za svoje predčitanje burno zahvaloval.

Sokolska taniara. Pozivljamo vse one brate, ki so se že prijavili in one, ki se hočejo žrtvovati tej sokolski stvar, da se danes sigurno udeležijo sestanka pri »Zlatorogu« (poleg Narodne kavarne) ob 8. zvečer. — Pripravljali odbor.

— **Dijaštvo sebi.** Kot predvčeršnjem tako je še tudi včeraj zbiralo dijaštvo, ki hoče podpirne akcije slovenskega dijaštva postaviti na trdnješe temelje. Za princip svoje akcije je proglasilo nestransko. Dijaštvo pri tej zadevi ne sme nastopati razcepljeno, ločeno po strujah in strankah, temveč enotno, ker le kot enota si bo moglo priboriti v slovenski javnosti respekt, le tako bo njegova podpirna akcija kronana z uspehom. Podpirna akcija, kjer ne sme vladati strankarstvo, mora biti stavljena na temelj samopomoči in samouprave, v čemur obojim je vzgojevalni moment in priprava za poznejše življenje. Napravilo se je več zelo važnih in izvedljivih sklepov.

— **Zamorci so torej odšli.** Težko je bilo slovo. Ljubljancem so hodili okoli »Narodnega doma« in so se pridružili: »Ko bi vsaj ti ostali, ko nam ne dajo gledališča. Neka gospodična je za platom jokala in mlo proslila, da naj vsaj še enkrat puste, da bi videla svojega ljubega — črnega. Druge gospodične so držale za roke svoje črne kavalirje in jim obljubovale večno zvestobo. Skratka — v Ljubljani smo se z novo kulturo zelo hitro sprijaznili. Pravijo, da je v teh dneh na pošti bilo oddanih mnogo pisem z naslovi n. pr. Abi ben Kibr — Ben Ibi Hakib itd. To ni nič čudnega! Kajti pomanjkanje prave slovske kulture privede ljudi do tega, da iščejo znanja z zamorci, da si na ta način krajšajo dolgčas v dolgočasni Ljubljani. Ako bodo še dolgo vladali klerikalci, bodo prišli še hujši časi.

— **Ilirija : Hask = 4 : 1.** (3 : 1). Včeraj bi bil lahko tudi Napoleon ponosen na svojo Ilirijo. Ilirija je igrala ekscentrično. Lahko rečemo, da tako dobro Ilirija na svojem polju še ni igrala — kakor včeraj. Nečemo, da bi to naše priznanje morebiti slabo vplivalo. Bile so še napake, ki so v igri samj maščevale — ampak vobče lahko rečemo, da moremo biti ponosni na naše prvo moštvo. Pozna se, da se je treniralo in le temu je pripisati izredni uspeh. Ako pojde tako naprej, bo ljubljanska »Ilirija« lahko uspešno tekmovala z vsemi sosednimi mesti. — Navdušenje, ki je včeraj vladalo na igrišču, je kazalo, s kakimi simpatijami spremlja naše občinstvo uspehe naše »Ilirije«.

— **Spomladi je bila »Ilirija«** v Zagrebu premagana z 9 : 0. Prišla je tja s svojimi mladimi, neizurjenimi silami — brez upega zmage. Naravno je, da je prišel sedaj »Hask« v Ljubljano popolnoma si svest svoje zmage. V Ljubljani se je stavilo na poraz »Ilirije« za razliko treh golov. Na zmago ni nihče upal. Hrvatje so pripeglali s seboj tri mlajše sile — drugače pa je nastopil s svojimi znanimi izbornimi silami, saj je »Hask« danes prvo društvo v Zagrebu. Kljub temu moramo reči, da je bil »Hask« v izborni formi — in da je bila njegova igra skozi in skozi lepa in premisljena. Toda »Ilirija« je imela srečen dan. V kombinaciji in v posamezni igri je bila tako sigurna, da ji nasprotnik ni mogel do živega. Izredno zmoglost je pokazal tokrat golman Pelan, ki je polovil vse, kar je priletelo do vrat. — Igra se je vršila sledeče: Začetek ob 4. popoldne. Hrvatje: rdeče beli — Ilirija: rdeče beli z zvezdo; Takoj se je pokazalo, da bodo morali hrvatski akademiki dragokupiti svojo zmago, kajti Ilirija je pritisnila. Prvi napad ob Hrvatov odbit. Hrvatje pritisnejo na ilirijanska vrata. Odbiti. Napad na nasprotni

strani. »Ilirija« se drži. Oster strel zadri golman za črto. Prvi gol — za Ilirijo. Igra se razvija na vsej črti — še par minut — Ilirija da drugi gol. Splošno presenečenje. »Hask« vidi, da ni to več tista »Ilirija«, ki je bila spomladi v Zagrebu. Začne se resen boj. Pri Hrvatih se izkaže posebno levo krilo in napadalci. Boj je brez uspeha. Končno se posreči strel, ki ga ilirijanski golman zadrži, vendar je priznan. (2 : 1). Igra se nadaljuje z napadi na obeh straneh. Konečno zopet Ilirija napravi lep gol. Hrvatji trdijo, da je of - side — potem priznajo. (Prvo polovico je sodil dr. Berce — drugo polovico hrv. sodnik). V drugi polovici na obeh straneh ostra igra. Pri Iliriji izborna obramba — obe krili se izkažeta z lepimi centri. Krasna igra. Počasi tempo pojenja. Bilo je več igranja nego igre. Proti koncu Hrvatje pritisajo, da bi izravnali. Zaman. Vsi napadi se razbijejo na izborni obrambi. Že smo mislili, da je uspeh igre odločen — ko je napravilo levo krilo »Ilirije« (Bremec) prav kranjski napad — ki ga je vrli Čeh Jirkovski izpremenil v četrti gol. Pol minute na to je bil odpisani konec. — Občinstva je bilo okoli 2000 Občinstvo je bilo naravnost navdušeno, ker tako lepe igre še ni videlo pri nas. Mladina je priredila po igri igralcem navdušene ovacije in jo je spremlja v »Narodni dom«. Zvečer je bil večer na čast gostom »pri Roži«. Nas veseli včerajšnji uspeh in želimo, da bi »Ilirija« tako napredovala. S svojimi tekmami si je pridobila »Ilirija« toliko prijateljev, da bo s tem tudi nadaljnje delo omogočeno. Čestitamo k zmagi.

— **Nesreča na dolenski železnici.** V soboto popoldne ob 3. uri se je ponesrečil 37letni Valentin Klemenčič, prevažalec. Ko je skladal z dvema svojima hlapcema premog iz železniškega voza, so mu nenadoma padla vrata na glavo. Zadobil je teško poškodbo in je ležal v nezavesti skoro pol ure.

— **»Popravek«.** Slavnemu treditvištvu »Dneva« v Ljubljani. Sklicujoč se na § 19. zakona z dne 17. decembra 1862 leta, zahtevam, da priobčite v prvi izhajajoči listu sledeči popravek v št. 632 »Dneva« z dne 26. t. m. priobčenega dopisa pod zaglavjem »Surov gostilničar« na istem mestu iz istim črkami in sicer brezplačno. Ni res, da bi lo tako stpel, da je bilo okoli stojnice takoj vse v krvi. Res pa je, da sem svojo sestrično le potegnil k sebi ko sem videl da s nekim Josip Zupančič vpojojenim slugom stanujoč v Komenškega ulica št. 26 zgovarja in ona je odšla v pondeljek proč od mene in njen oče pa zahteva, da gre domov na Štajersko in pri tem se je zadela z nosom ob mene in ker ji takoj teče kri iz nosa če se je obriše z robcem in pri te priliki tudi takoj teče kri iz nosa. Ni res da le policijskemu stražniku, ki je prišel na klic ljudstva se je zahvaliti da je ni ubil, res pa je da je dotični Zupančič šel po stražnika in ljudstvo ni nič klicalo. Res da je da sem naročnik »Štajerca« in še tudi drugih slovenskih listov — in če bi vsak slovenec bil naročnik enega slovenskega lista potem bi listi imeli veliko več naročnikov ko pa imajo na žalost. Ni res da bi dotični mesar katera je last omenjena stojnica i okrog katere je vse krvavo zahteval da pusti od mene krvave sledove svoje surovosti nosnažiti, res pa je da tam ni nič za posnažiti in tudi ne bo občinstvo imelo kaj po nedolžnem za obsojati mesarja da ne skrbi pri stojnici za snago. V Ljubljani 26. septembra 1913. Anton Motoh, gostilničar na Sv. Petra nasipu.

Ta popravek po svoji obliki ne odgovarja paragrafom. Prinašamo ga zato, da bodo čitatelji videli, kakšno slovenščino piše mož, ki je v Ljubljani na »Štajerca« naročen. Priznanje, da je naročen na »Štajerca«, govori več ko dovolj. Kar se pa dogodka tiče, si bodo na podlagi tega popravka naši čitatelji lahko ustvarili svojo sodbo.

— **Film »Maks in Lubezen«** se predvaja danes zadnjičkrat v kino »Idealu«. Ta velekomična igra zbujala nepopisen smeh. Jutri »Padec Byzanca«. V petek drama »Skrivnost starega mlina«.

Trst.

Slovensko gledališče v Trstu. Včeraj 28. t. m. se je odprla pri nas gledališka sezona. Tržačani so že komaj čakali, ko bodo mogli zopet uživati ob raznih izbornih delih, ki se bodo uprizarjala na domačem odru. Sezona je otvorjena z dramo Srdjana pl. Tuciča. O tem jutri. V sporedu pa niso morda samo drame in operete, ampak imeli bomo tudi opero. V letošnji sezoni pride na naš oder 6 novih oper ter 4 operete. Dramatično društvo v Trstu se zelo trudi, da spravi naše gledališče od leta do leta na višjo stopnjo. To je posebno razvidno iz programa gle-

daliških predstav letošnje sezone. Tako bogatega vsporeda še ni imelo slovs. gledališče v Trstu. — **Operi,** ki pridejo na naš oder, so: Puccini: Madame Butterfly; Verdi: Traviata; Smetana: Poljub; Moniuszko: Halaka; Weber: Čarostrelec; Goldmark: Cvrček za ognjiščem. — Kot reprize prideta na naš oder Zajčeva opera Nik. Šubic Zrinjski in Smetanova Prodana nevesta. — **Operete** pa so sledeče: Jarno: Logarjeva Krista; Strauss: Netopir; Millöcker: Dijak prosiak; Eykler: Veseli »-prog. Reprizne operete bodo Straussova: Cigan baron; Audranova: Punčka in Gilbertova: Čednostna Suzana. **Drame,** in sicer slovenske ter srbohrvaš. so sledeče: Medved: Za pravdo in srce; Detela: Učenjak; vitez Klodič Sabladolski; Punt na Beneškem; Tucič: Golgota, katero smo že omenili v začetku; Vojnovič: Lazarjevo ustajenje (novost); Nušič: Protekcija; Petrovič: Solza, ter anonimnega hrvaškega pisatelja drama Osvoboditelji. — Na oder pridejo poleg slovenskih in srbohrvaških del še 3 ruska, 1 poljsko, 2 češki, 2 nordski, 1 angleško, 5 francoskih, 1 italijansko, 4 nemška in 2 ogrski. Sezona je tedaj zelo bogata izbornih del. Dramatično društvo pa je preskrbelo poleg bogatega programa tudi sedem novih izbornih opernih in dramskih moči. Režiser ostane še vedno naš neutrudni Leon Dragutinovič, kapelnik pa mladi in nadarjeni Mirko Polič. — Prepričani smo, da doseže naše »Dramatično društvo« s temi močmi najlepše uspehe.

Z ozirom na dopis z Opčin pri Trstu, ki ste ga objavili v Vašem cenjenem listu od 23. t. m., Vas ušljudo prosim, da blagovolite objaviti v popravek in pojasnilo sledeče vrstice: Gospod B. (Bizjak) se je prijavil dne 12. avgusta k zdravniku okrajne bol. blag. na Opčinah dr. Bellenu z izrečno željo, da ne želi dobivati oboljške blagajne nikakršne podpore, marveč, da želi le, naj se ga preišče in mu da potrebna zdravila. Dejal je, da v službi nima ga kdo nadomestiti, pa da mora vkljub boleznj delati. Dr. Bellen ga je nato poslal k zdravniku za kožne bolezni dr. Lombardu, ki uraduje v Trstu ob pol 6. uri zvečer. Bizjak je bil s tem zadovoljen, nakar sem mu dal potrebno spričevalo za večerne ambulanace. Ni res, da sem jaz dne 20. avgusta t. l. preprečil, da mu zdravnik dr. Bellen ni dal podpore. Res pa je, da sem bil od 16. do 31. avgusta na dopustu, vsled česar tudi nisem bil 20. avgusta v službi. Zato tudi ni in ne more biti res, da sem jaz kriv, ako se nahaja g. B. sedaj brez vsake podpore. Glede bolnišnične povem, da mu je dr. Bellen že dne 18. avgusta napravil listek in ga poslal k dr. Stella, ki je specialist za kožne bolezni, nakar ga je dr. Stella poslal v bolniško blagajno po listek za sprejem v bolnišnico. Od 18. avgusta pa ni bilo več Bizjaka k zdravniku, do 8. septembra. Ta dan je zahteval nova zdravila, rekoč, da ne more v bolnišnico, ker nima nobenega, ki bi ga nadomestil v službi. Dr. Bellen mu ni dal zdravil, marveč ga je poslal k specialistu za kožne bolezni od katerega je dobil prvo zdravilo in ki je bolezen natančno preiskal. Toliko v pojasnilo.

Nepoboljšilec ali stara ljubez. »Dan« je bil poročal o drami, ki se je izvršila v Androni delle Pancoogle 4. meseca avgusta. Neka Kornelia Micolini, stara 23 let, je bila ranjena v postelji od Antonija Zeglarja, kateremu pravijo »Toni Piccolo«, ki je navadno brez poklica ter star 27 let. Zeglar je namreč zelo zaljubljen v Micolinijevu in ker mu ta ni igrala na take strune, kot si je sam želel, je šel v njeno stanovanje, ki je bilo slučajno odprto, ter je zadal Micolinijevu veliko rano na obrazu z ostrim nožem. — Dolgo se je skrivaj »Toni Piccolo« pred policijo, naposled pa se je bil sam javil. Prišel je pred sodnijo, kjer je bil obsojen na mesec dni zapor. — Pred tremi dnevi je prišel iz zapor. — prestal je kazni. A komaj prost, že je šel poiskat vnovič Micolinijevu (ki je priležnica nekega človeka, ki tudi čepi v zaporu) ter jo je začel vnovič motiti s svojo ljubezno do nje. Ona pa hoče ostati na vsak način zvesta svojemu nesrečnemu ljubincu v zaporu, zato se ni treba omečiti na gorko besede zaljubljenega Zeglarja. — Po dolgem nadlegovanju in žuganju pa se je končno posrečilo Zeglarju imel skrito pri sebi Micolinijeva pase to, da gresta skupno v gostilno. Odšla sta v gostilno »Alle Catene«, ki se nahaja v Androni Puna del forno. — Tam jo je začel vnovič nadlegovati Zeglar, a brez uspeha. Ko je Zeglar spoznal to, je prisilil z žuganjem Micolinijevu, da mu sledi iz krčme. Ko sta prišla na mali trg Sporcavilla, je poskusil Zeglar udariti Micolinijevu s steklenico, ki jo je imel skrito pri sebi. Micolinijeva pa se je umaknila še pravočasno ter je zbežala v neko bližnje stanovanje

neke svoje prijateljice ter se zaprla vanje. Zeglar je hitel za njo, a je ni dohitel. V stanovanje ni mogel, tedaj pa je začel vpiti od zunaj, da jo bo ubil, kakor hitro mu pride v roke. — Ko je izginil, je šla Micolinijeva na policijo, kjer je podala ovadbo. — Kmalu nato je bil Zeglar aretiran. Morda bo to kaj pomagalo. — O, ti ljubezni!

»**Splošna hranilnica**« v Trstu, ki se je osnovala po načelih hranilničnega regulativa z dne 2. septembra 1844, prične poslovanje s 1. oktobrom t. l. »Splošna hranilnica« v Trstu je čini slovenski zavod na Primorskem, ki je upravičen prejemati vloge, za katere se zahteva **pejparna varnost.** Uradj se nahajajo v ulici Torre Bianca št. 41. Vloge se bodo obrestovale po 4 %.

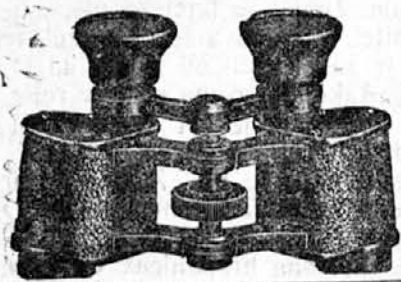
Goriško.

Kaj je s slovenskim gledališčem v Gorici? Končala je počitniška sezona in igralci se vračajo spet na odre k novemu delu. Ljubljana je izgubila slovensko gledališče in igralci - umetniki morajo doma stradati, ali pa morajo iti na hrvaške in nemške odre. Tako je pri nas. Da občutijo Ljubljancem svojo izgubo, to nam dokazujejo ljubljanski listi, ki prinašajo o tem predmetu dnevno po več notic in člankov. In kakšni smo mi Goričani? Naši listi sploh ne omenijo gledališča, kakor da bi bila ta beseda nam popolnoma neznana. Mi smo popolnoma indiferentni; kaj bomo mi z gledališčem? Ali nismo imeli mi tukaj 2 kinematografa in ali nimamo sedaj še tretjega tako fepnega in elegantnega. Te kinematografe polni občinstvo in se kviri s šundom. Za pravo umetnost pa nima nobenega smisla. Namesto agitirati za kinematografske predstave, naj bi spregovorili naši goriški listi o gledališki umetnosti. Tako bi polagoma vcepili v ljudstvo zanimanje do gledališča in smisel za umetnost. Mi Goričani bi imeli prav lahko gledališke predstave, saj nas je vendar precej. Če slišimo o gledaliških predstavah na deželi, se nič ne čudimo, če pa govorimo o gledališču, ki naj bi se ga ustanovilo v Gorici, tedaj ov! na široko odpreto usta od začudenja: »Kaj, kaj misliš gledališče v Gorici?« — Ne vem, zakaj to začudenje. V Gorici je okoli 15 tisoč Slovencev; ali ob nedeljah pridejo še drugi Slovenci od vseh strani v mesto in ali bi vse to ljudstvo ne napolnilo dvorane, kaj?! V začetku naj bi se ustanovilo kako »Dramatično društvo« in predstava naj bi se vršila vsako tretjo nedeljo vsaj; pozneje pa, ko bi si društvo opomoglo, bi bila predstava lahko vsako nedeljo. Najeli bi tudi prav lahko dobre domače moči, da bi ne bilo treba našim umetnikom hoditi s trebuhom za kruhom na Nemško in drugam. — Da, da, treba je več smisla za pravo umetnost, potem pa delavnosti in navdušenja in vse se napravi. In namesto kinematografov in gostilen, bi polnilo naše ljudstvo gledališko dvorano. Torei na noge!

Najnovejša telefonska in brzojavna poročila.

TRUD ALBANOFILOV ZAMAN.

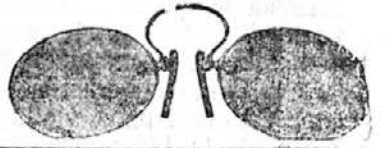
Belgrad, 28. septembra. Napram vestem, da je Srbija kriva dogodkov v Albaniji je srbski tiskovni urad pooblaščen izjaviti sledeče: Da je Srbija odkrito stremela po miru in respektirala voljo vevlasti, dokazuje najbolj dejstvo, da je bila takoj izvedena demobilizacija celokupne armade, kar bi se gotovo ne zgodilo, če bi imela Srbija kake tajne načrte. Mogoče bi do vpada Albancev v srbsko ozemlje sploh ne prišlo, če bi Srbija albansko mejo zastražila z močnimi četami in tako že z naprejo preprečila vsako vstajo Albancev. Le vsled prepiranja, da bo mir varovan, albanske meje kmalu določene in od strani vevlasti poskrbljeno za mir in sigurnost, je Srbijo privedlo do tega, da se nahaja sedaj v tako kritičnem položaju. Dokler je bila albanska meja zastražena po srbskih četah, je bilo vse mirno. A takoj, kakor hitro so se Srbi umaknili, je nastala v Albaniji zopet stara anarhija. Vsakdo se spominja, da so bili Albanci tekom srbske okupacije popolnoma mirni, deloma so naravnost prijeteljsko postopali s srbskimi četami. Da temu tudi sedaj ni tako, dokazuje, da so bili Albanci radi političnih namenov nahajskant od svojih voditeljev. Vrh tega tudi ni resnično, da bi se uprli tudi Albanci, ki žive v srbskem ozemlju. Srbski Albanci so tudi v sedanjem trenutku mirni in tolnati; izvezt le je en slučaj. Da Albanci sedaj puštošijo in more po srbskem ozemlju

K. JURMAN OPTIK IN ŠPECIALIST Šelenburgova ulica LJUBLJANA

Optični zavod z električnim obratom. — Aparati, poljska kukala, daljnogledi.

Za prvovrstno tehniko se jamči. — Popravila se izvršujejo v lastni delavnici.

In skušajo organizirati faktično vojno proti Srbiji, je najboljši dokaz, da se jim ni posrečilo pobuniti srbskih Albancev in da srbski Albanci nimajo nobenega veselja, da bi šli za svoje rojake onostran meje po kostani v žerjavico. Konečno so tudi vse vesti o dozdavnih srbskih grozodejstvih popolnoma izmišljene. Mi smo pooblaščen, odločno zavrniti vsa slična tendenciozna poročila, ki imajo samo namen, oblatiti Srbijo in ji škodovati.

SRBSKO - ALBANSKA VOJNA. ARNAVTI SO SE ŽE USTAVILI.

Belgrad, 28. septembra. (Izvirno brzojavno poročilo »Dnevu«.) Arnavski napadalci so se že na celi črti morali ustaviti, četudi nove srbske čete, ki so bile poslani kot ojačenja, niso še prišle na bojno polje. V najkrajšem času bodo arnavski napadalci vrženi nazaj popolnoma čez mejno reko Drin.

KAJ PA POTEK?

Belgrad, 28. septembra. (Izvirno brzojavno poročilo »Dnevu«.) Vsa javnost zahteva enodušno, da se srbska armada ne ustavi na albanski meji, temveč da prodira brezobzirno naprej do Jadranskega morja in da naj drži Albanijo zasedeno vsaj do tle, dokler se albanska država ne uredi tako, da bo dano jamstvo, da se taki napadi ne ponovijo in dokler ne da Srbiji ogrožnost za žrtve napada in škodo, povzročeno po njemu. Velike sile do sedaj čisto nič ne ugovarjajo temu, da srbska armada prekorači mejo, četudi jih je srbska vlada naravnost obvestila o tej svoji nameri. Nasprotno, država trojnega sporazuma stoji očitno na strani Srbije, Nemčija pa tudi ne stoji v tem vprašanju brezpogojno na strani Avstrije. Ogrske in Italije in je zelo dvomljivo, da bi svoji zaveznici podpirala, ako bi hotele nastopiti proti Srbiji.

Za sedaj je cela stvar še dosti nejasna, ali v par dneh se začne situacija jasiti, ko bodo arnavski napadalci vrženi čez mejo in jih začnejo srbske čete preganjati po samem albanskem ozemlju.

SRBIJA IN GRŠKA.

Atene, 28. septembra. A. A. poroča iz Korice, da so srbske čete danes dopoldne zapustile ozemlje južno od prebivališkega jezera na severno do višin, ki so nad okolico Kučko. Grške čete so takoj zasedle opuščeno ozemlje.

NEMŠKI LISTI NA LAŽ POSTAVLJENI.

Belgrad, 28. septembra. Uradno: Vestni dunajskih listov, da se je del rezervistov upiralo, so povsem brez podlage, ker se dosedaj niti en takšen slučaj še ni zgodil.

ARNAVTI MORE PREBIVALSTVO SRBSKE NARODNOSTI V ALBANIJU.

Belgrad, 28. septembra. Iz Srednje Albanije je pridrlo kakih 1000 Albancev v Ljuno, kjer so silihi ondotno prebivalstvo, da bi se udeležilo roparskega pohoda v Srbijo. Ker je pa večji del prebivalstva srbske na-

rodnosti, so se tej zahtevi protivil, kar je Albance tako ujezilo, da so šli in poklali vse Srbe.

ANGLEŽI OBETAJO.

Cetinje, 28. septembra. Tukajšnji angleški poslanik dal je črnogorski vladi vedeti, da ni potrebna vojna ekspedicija za kaznovanje Albanije, češ, da bodo velesile vsa sredstva uporabile, da umire Albance. No, Črnogorci so odgovorili, da morajo biti na vsak slučaj pripravljeni.

GIBANJE JE DOSEGLO VRHUNEC.

Belgrad, 28. septembra. V tukajšnjih vojaških krogih se sodi, da je albanski punt dosegel svoj vrhunec, in da Albanci ne bodo dosegli nobenega uspeha več; posebno je prazna, da bi jim bilo mogoče osvojiti Skopje in Bitolj.

ZADNJE VESTI.

ki so prišle pred sklepom lista iz Belgrada, poročajo o totalnem porazu albanskih čet na celi črti.

Odgovorni urednik Radivoj Korenč. Last in tisk »Učiteljske tiskarne«.

Vabilo na naročbo.

Slavno p. n. občinstvo vljudo vabimo na novo naročbo, stare p. n. naročnike pa, katerim je potekla konec meseca naročnina, prosimo, da jo o pravem času obnove, da pošiljanje ne preneha in da dobe vse številke

„DAN“

velja v Ljubljani na dom dostavljen:
Vse leto . K 18— Cetrt leta . K 4:50
Pol leta . K 9— En mesec . K 1:50
V upravnistvu prejemam na mesec K 1:20.

S pošiljanjem po pošti v Avstriji velja:
Vse leto . K 20— Cetrt leta . K 5—
Pol leta . K 10— En mesec . K 1:70
Za Nemčijo vse leto K 24. Za Ameriko in druge dežele vse leto 30 K.

Naroča se lahko z vsakim dnem, a hkratu se mora poslati tudi naročnino, drugače se ne oziramo na naročilo.

Pri reklamacijah naj se navede vedno dan zadnjega plačila naročnine.

List se ustavlja 10. dan po poteku naročnine brez ozira in vsakemu, kdor je ne vpošlje o pravem času.

Upravnistvo „DNEVA“.

Modistinja

MINKA HORVAT

Ljubljana, Stari trg št. 21.

Priporoča svojo veliko zalogo damskih in otroških klobukov, športnih čepic in vseh potrebščin za modistke.

Popravila se točno in najcenejše izvrše.

Mali oglasi.

Beseda 5 vinarjev. Najmanjši znesek 50 vinarjev. Pismenim vprašanjem je priložiti znamko 20 vinarjev. — Pri malih oglaših ni nič popusta in se plačujejo vnaprej; zunanji inserenti v znakah. Zaključek malih oglasov ob 6. uri zvečer.

Dobro ohranjeno pohištvo in šivalni stroj se ceno proda. Hrenova ulica 17. I. nad. levo. 939—3

Mlad gospod išče stanovanje s hrano pri samostojni mladi dami. Ponudbe na »Dan« pod šifro »Dom«.

Mesečna soba.

Lepo mebljovana se na Sv. Petra cesti št. 4. (Obrežna steza št. 2) takoj odda. Več se poizve istotam I. nadstr. na levo. Razgled na cesto.

Prva delavnica

v Ljubljani za popravila

vseh vrst čevljev

Hitra in trpežna izvršitev po nizki ceni. Prešernova ul. 9 na dvorišču.

L. MIKUSCH

Ljubljana, Mestni trg 15

priporoča svojo veliko izber dežnikov in solnčnikov.

Popravila se izvršujejo točno in solidno.

„BALKAN“

Trgovska, spedijska in komisijska del. družba

Podružnica: Ljubljana, Dunajska cesta 33 — Telefon št. 100.

(Centrala: TRST)

mednarodna spedicija, spedicije in zacarinanje vsake vrste, prevažanje blaga, skladišča, kleti. Prosta skladišča za redni užitni podvrženo blago. Najmoderneje opremljeno podjetje za selitve in prevažanje pohištva v mestu in na vse strani z patentiranimi pohištvenimi vozmi. Shranjevanje pohištva in blaga v suhih posebnih skladiščih. Omotacije itd.

Spedijski urad, generalni zastop in prodaja vozni listov: „Dalmatije“ delniške parobrodne družbe v Trstu, brzovozne proge Trst-Benetke in obratno ter Trst-Ancona parobrodne družbe D. Tripcevih & Co, Trst Avstrijskega Lloyd Cunar-Line za I. in II. razred. Naročila sprejema tudi blagovni oddelek „Jadranske banke“.

Zmerne cene.

Točna postrežba.

Zadnje novosti!

Priporoča se največja izbira jesenskih in zimskih kostumov, modernih jop in plaščev, vrhnih kril za

dame in deklice.

Za gospode in dečke

velika izbira oblek, površnikov, zimskih sukenj, nepremočljivih pelerin najnovejšega kroja. — Radi neznatnih stroškov cene brez konkurence. —

Konfekcijska trgovina

A. Lukić, Ljubljana

Pred škofijo št. 19.

Povečanje portala v najmodernejšem stilu!

v parterju in v I. nadstr. sedanjega lokala, ter za celo fronto hiše (G. Simonetti) Mestni trg 6, da bo mogoče, z elegantnim aranžiranjem izložb, vsaki čas prepričati cenj. odjemalce o moji najpolnejši izbiri v konfekciji za dame, gospode, dečke in deklice.

Radi ogromne zaloge oddajam blago pod lastno ceno, še pred sezono!

Angleško skladišče oblek

O. Bernatović, Ljubljana, Mestni trg št. 5.

Dijaški

klobuki, čepice, kravate, vsakovrstno perilo, toaletne potrebščine i. t. d.

priporoča

špecialna modna trgovina za gospode in dečke

J. KETTE :: Ljubljana,

:: Franca Jožefa cesta št. 3. ::

